



Bányató, Kaszonyi-hegy

SZERVEZI:



PARTNEREK:



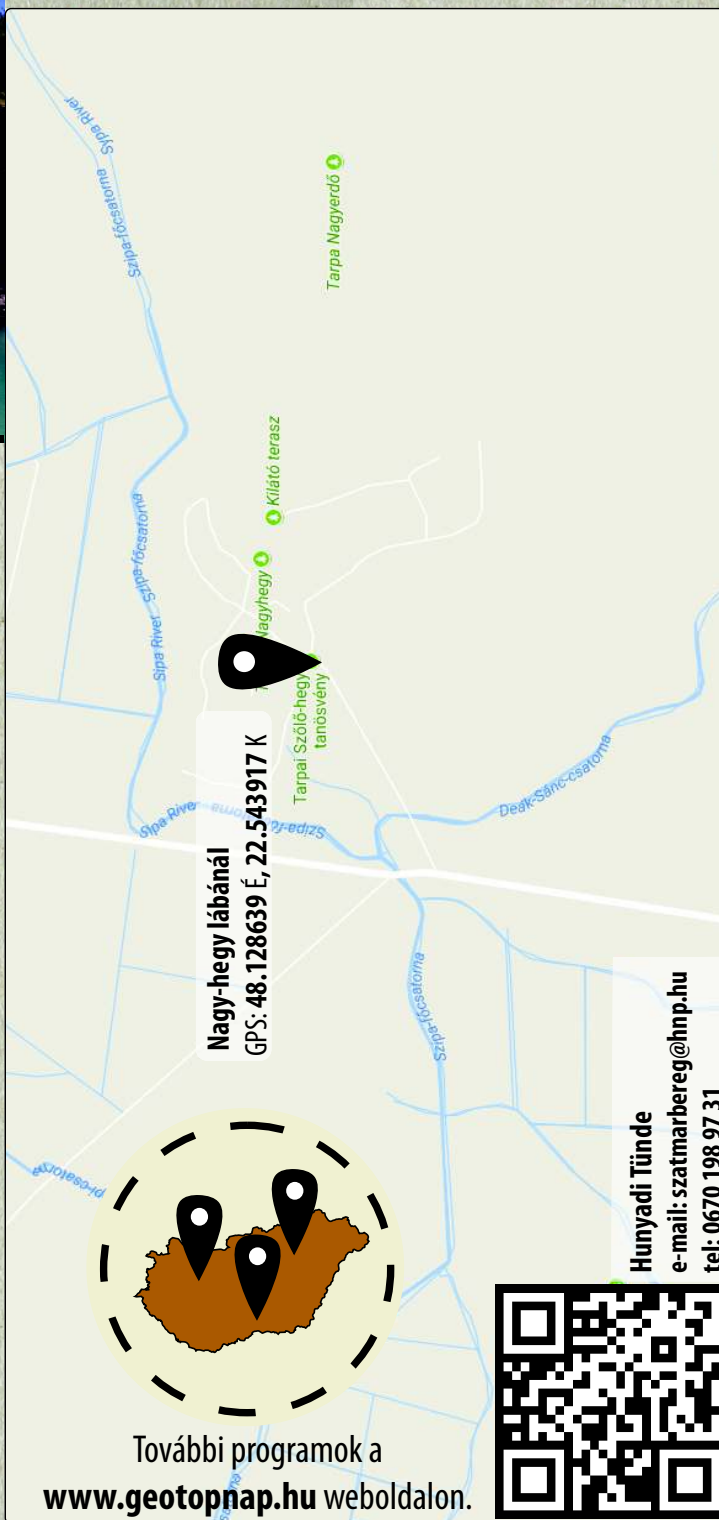
TÁMOGATÓK:



A 2017 évi, Társulatunk által szervezett programok a Földművelésügyi Minisztérium Zöld Forrás programja támogatásával jöttek létre.



A projekt támogatója a MOL Nyrt.



További programok a www.geotopnap.hu weboldalon.



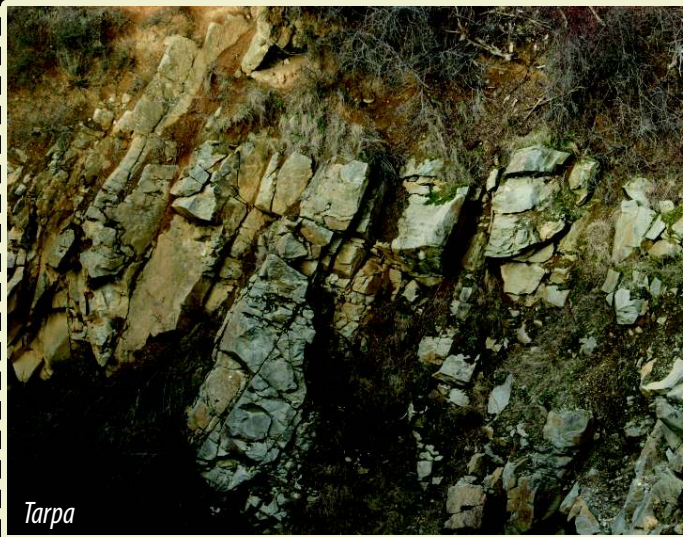
AZ ALFÖLD VULKÁNJAI GEOTÚRA



AZ ALFÖLD VULKÁNJAI

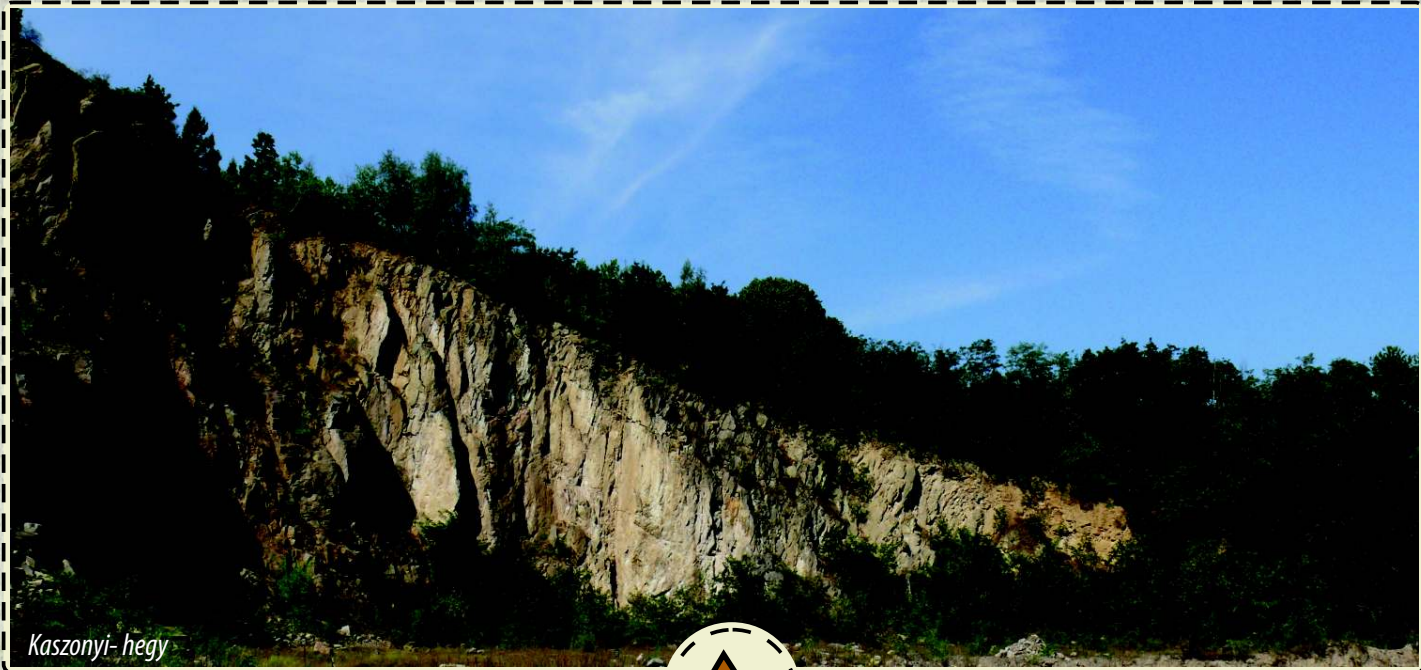
A Felső-Tisza-vidéken „magasodó” romvulkánok a belső-kárpáti vulkáni övezet részének tekinthetők. A tarpai Nagy-hegy (156 m) és a barabási Kaszonyi-hegy (219 m) vulkáni működésének fő szakasza 16,4-5,5 millió évvel ezelőttre tehető. A hegyek aljzatát szarmata korú vulkáni tufa képződmények alkotják.

A **Nagy-hegy** eredetileg rétegvulkáni kúp lehetett, ma kétszintű kőfejtő tárja fel a kőzeteit. A dácit két változata különíthető el: a zöldesszürke, agglomerátumjellegű dácitbreccsa – benne a roedderittel –, ill. a hegy fő tömegét alkotó oszlopos-pados elválású, porfiros szövetű piroxéndácit. Az abráziós sziklateraszok a bányaudvar bejáratánál a Pannon-beltő hullámverési övezetében alakultak ki. A hegy felszínét fedő vastag lösztakaróba a helyi szőlősgazdák borospincéket vágtak.



Tarpa

Fotók: Ebesfalvi Sarolta, Habrics Béla



Kaszonyi-hegy



Tarpa

Bányaudvar felülről / Kaszonyi-hegy

A **Kaszonyi-hegy** korábban riolit-lávaként definiált kőzete egy ignimbrit-takaró maradványa, ahol a kiömlő láva a tufatér szín mélyedéseiben haladt előre. A hidegebb tufa és a forró láva érintkezésén pár méter vastag, üveges szegély képződött (és utólagos vízfelvétellel perlitessedett). Később az erózió eltávolította a külső, kevésbé összesült zónákat, míg az egyenetlen tufatér szín mélyedéseibe beszilárdult olvadék gerincek formájában megőrződött (ma is mintegy 100-120 méterrel magasodva a Beregi-síkság ártéri üledékei fölé). A megdermedő kőzetek jellemzően oszlopos szerkezetűek, az oszlopok átmérője 1-5 méter. A többszintes kőbánya mélységi művelésű katlanjában a felhagyás után egy kis tó alakult ki.

A **roedderit** az osumilit-csoportba tartozó szilikátásvány, egyetlen ismert hazai lelőhelye Tarpa.

Az **ignimbrit** (igni = tűz és imbri = eső) vulkáni kőzet, ialakulásában a robbanásos kitörés mellett az újraolvadás is szerepet játszik.

Készült a „Tarpai Nagy-hegy – földtani képződmény részterület természetvédelmi kezelési terve” és a „Kaszonyi-hegy – földtani képződmény természeti emlék természetvédelmi kezelési terve” alapján.



TOVÁBBI INFORMÁCIÓKAT TALÁLSZ A
GEOTOPNAP.HU WEBOLDALAKON.